

# හික්බා පරම්පර ජාතකය

තවද ශාකාකුල තිලකවූ දසබලධාරීවූ ගෞතම ගෝත්‍රයෙහි උපන් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ජේතවනාරාමයෙහි වැඩවසන සමයෙහි එක් කෙළෙඹි පුත්‍රයක්හු අරභයා මේ හික්බා ප්‍රමිප්‍රා ජාතකය ගෙනහැර දක්වා වදාළසේක.

ඒ කෙසේද යත්

ඒ කෙළෙඹිපුත්‍රතෙම ශ්‍රීඛා ඇත්තේය, තුනුරුවන් කෙරේපණ බුදුන්ටද හික්ඡු සංඝයාටද නිරන්තරයෙන් සත්කාර සම්මාන කරන්නේය, ඉක්බිති එක් දවසක් සිතන්නේ බුද්ධරත්නයටද, සංඝරත්නයටද ප්‍රණීත භෝජන දීමෙන් ද සිහින් පිළි දීමෙන්ද බොහෝ සත්කාර කෙළෙමි, දැන් වනාහි ධර්ම රත්නයට සත්කාර කළ මැනවැයි සිතා ඒ තෙම බොහෝ ගඳ දුම් මල්පහණ් ගෙන්වාගෙන දෙවරන් වෙහෙරට ගොස් බුදුන්වැද එකත්පසව ඉඳ ස්වාමීනී ධර්මරත්නයට සත්කාර කරනු කැමැත්තෙමි, ධර්මරත්නයට සත්කාර කරන්න වුත් කලමනා කවරේදැයි බුදුන් අතින් විචාළේය. ඉක්බිති බුදුහු ඉදින් ධර්මමරත්නයට සත්කාර කරනු කැමැත්තෙමි වී නම් ධර්මභාණ්ඩාගාරික වූ ආනන්ද ස්ථවිරයන්ට සත්කාර කරවයි වදාළ සේක. එද යහපතැයි මුදුනෙන් පිළිගෙන අනදම්භතෙරුන් වහන්සේට ආරාධනා කොට පසුදවස මහත් වූ පූජාසත්කාරයෙන් ගෙට වඩාගෙනවුත් මහත්වූ ආසනයෙහි වඩාහිඳවා සුවදින් මලින් පූජා කොට අනසි රසමසවුලෙන් යුක්තවූ ආභාරය පිළිගන්වා මාහැඟිවූ පිළිතුන් සිවුරට සෑහෙනපරිද්දෙන් පිළිගන්වීය.

තෙරුන්වහන්සේ ද මේ සත්කාරය ධර්මරත්නයට කරනලද මට සුදුසු නොවෙයි විභාරයට ගෙනවුත් දම් සෙනවි සැරියුත් මහතෙරුන්වහන්සේට සුදුසුයැයි ඔබට පිළිගැන්වූ සේක, ධර්මයට කරන ලද සත්කාරය, ඒ සෙයින් මට සුදුසු නොවේ. ඒකාන්තයෙන්ම ධර්මස්වාමීවූ බුදුන්ට සුදුසුයයි පිළිගැන්වූ සේක. බුදු වූ තමන් වහන්සේට උත්තම කෙණෙකුත් නැති හෙයින් පිඬු වළදා සිවුරු පිළිගත්සේක. හික්ඡුන් වහන්සේ දම්සභාවෙහි කථාප්‍රවෘත්තනය කරණසෙක් අසෝ කෙළෙඹි පුත්‍ර තෙම ධර්මරත්නයට සත්කාර කෙරෙමි කියා අනදම්භතෙරුන්වහන්සේට දන් දුන, ඔහු තමන්ට නුසුදුසු යැයි ධර්ම සේනාධිපති ස්ථවිරයන්ට දුන්හ. ඔහු තමන්ට නුසුදුසුයැයි බුදුන්ට පිළිගැන්වූහ, බුදුහු තමන් වහන්සේට උත්තර කෙණෙකුත් නැති හෙයින් ආභාර පිළිගෙන වදාළ සිවුරු පිළිගත්සේක මෙසේ ඒ දාන පරිත්‍යාගය සුදුසු තැනට පැමිණියේයැයි, කථා කොට උන් සේක බුදුහු කථා ප්‍රබන්ධය අසා වදාළා තුන්තරාගමනින් එක්තරා ගමනෙක ධර්මසභා මණ්ඩපයට වැඩ පණවන ලද උතුම් වූ බුද්ධාසන මස්තකයෙහි වැඩහිඳ මහණෙනි මා එන්නාට පූර්වභාගයෙහි කිනම් කථාවකින් යුක්තව උතු දැයි විචාරා මෙනම් කථාවකින් යුක්තව උතුහයි කී කල්හි මහණෙනි දැන් මතු නොවෙයි පෙරත් ප්‍රමිප්‍රාවශයෙන් නිසිතැනට පැමිණියේවේදැයි වදාරා ඒ හික්ඡුන් විසින් ආරාධිත වූ බුදුහු ඉකුත්වත් කථාව ගෙනහැර දක්වා වදාරාණසේක් මහණෙනි,

යටගිය දවස බරණැස්තුවර බුන්මදන්ත නම් රජ්ජුරුකෙනෙකුත් සතර අගනියට නොගොස් දස රාජධර්මයෙන් විශෝනොව සතර සංග්‍රහවතින් යෙදී දැහැමින් රජ කරන්නාහුය. ඒ රජ්ජුරුවන්ගේ සභා ශාලා ආදිය සිස්ව ගියාක් මෙන් අයුක්ති පමුණුවන කෙණෙක් නැත්ල එතකුදු වුවත් ඒ රජ තමාගෙන් අගුණයක් සොයා ගන්නට උවමනාවැයි තමාගේ රජ ගෙයිද අන්තඃපුරයෙහිද ඇතුළු තුවරද පිටි තුවරද ගම්වලද නොයෙක් තැන් පරික්ෂා කොට තමන්ගේ නුගුණයක් කියන කෙණෙකුත් නැති හෙයින් තමන් සතු දීප දීපාන්තර වල පරික්ෂා කොට බලමිසිතා අමාත්‍යයන්ට රාජ්‍ය පාවා දී පුරෝහිතයා හා දෙදෙන තනිව අප්‍රසිද්ධ වේශයෙන් කශීරට ජනපදවල ඇවිදිනාහු තමන්ගේ නුගුණයක් කියන කිසි කෙණෙකුත් නොදැක පසල් දනව්වෙන් එක් නියම්ගමකට ගොස් පිටත ශාලාවෙක උන්හ.

එකෙනෙහි ඒ නියම් ගම් වැසි අසුකෙළක් ධන ඇති කෙළෙඹි පුත්‍රයෙක් ස්නානය කරන්නට තොටට යන්නෙහි ශාලාවෙහි උන් රන්වන් වූ සිවුමැලි ශරීරඇති රජ්ජුරුවන් දැක උපදනා ලද බලවක් වූ සෙනහ ඇතිව ශාලාවට වැද මෙසේ ඉඳුවැයි කියා ගෙට දිවගෙන ගොස් නොයෙක් රසමසවුලෙන් යුක්ත වූ ආභාරය සම්පාදනය කොට මහපෙරහැරින් බත්මසුන් ගෙන්වා ගෙන ශාලාවට නික්මුණාහ. එකෙනෙහි හිමවත වසන්තාහු පඤ්චාහිඤ අභ්ථසමාපත්තිලාහිහු තපස්වී කෙණෙහි එම ශාලාවෙහි උන්හ. ගඳ පහන් පවුච්චන් අවුත් පසේ බුදු කෙනෙකුත් එතැන්හිම උන්හ, කෙළෙඹි පුත්‍රයාණෝ ගස්තඬෝවයේදී තලියෙහි රසමසවුලෙන් යුක්ත වූ ආභාරය පුරා රජ්ජුරුවන්ට දුන්හ. රජ්ජුරුවෝ ඒ ගෙන ගොස් පුරෝහිතයාට දුන්හ, පුරෝහිතයෝ ගෙන තපස්වීන්ට පිළිගැන්වූහ. තපස්වීන් තලිය ගෙන දකුණතින් කමඬලාව පැන්ගෙන පසේ බුදුන් කරා ගොස් දකුණතින් පැන් වත්කොට පාත්‍රයෙහි බත් පුරාලූහ, ඒ පසේ බුදුහු කිසිකෙණෙකුත් නොකැඳවූම කාත්

නොවිචාරා වැළඳුන, ඉක්බිති කෙලෙඹි පුත්‍ර සිතන්නේ මා වසින් රජපුරුවන්ට දෙන ලද රජපුරුවෝ පුරෝහිතයාට දුන්න, පුරෝහිතයා තපස්වින්ට දුන්න, තපස්වින් පසේ බුදුන්ට පිළිගැන්වූහ, පසේ බුදුහු කාත්තොවිචාරා නොබැණ ඉද වැලඳුන, මුත් මුන්ට දෙන්නට කිමෙක් දෝහෝයි උන් නොබැණ ඉද වළඳන්නට කාරණා කවරේ දෝ හෝයි අනුක්‍රමයෙන් විචාරම් සිතා පලමු කොට රජපුරුවන් කරා එළඹ

උතුම්වූ ප්‍රාසාදයෙහි කුඩාගාර අභ්‍යන්තරයෙහි අසුරන ලද සැප වූ ආස්ථරයන් ඇති ශ්‍රී යහන්හි සැතපෙන්නාහු සියුමැලි උතුම් වූ රූ ඇති කිසිම දුකකට අයෝග්‍ය වූ රජපුරුවන් රමණිය වූ රාජ්‍ය හැර නිරුද්‍යක වූ වනයක් හා සදියවූ පසල් ගමකට පැමිණියා වූ නුඹ වහන්සේ කෙරෙහි ප්‍රේම උපදවා ගත්තා වූ මම රසමසවුලෙන් යුක්ත වූ පවිත්‍ර වූ සිනිඳු වූ ඇල්සාලේ බත පිළිගැන්විමි. ඒ නුඹ වහන්සේ අනුභව නොකොට බමුණන්ට දුන් සේක. මහරජ නුඹට නමස්කාරවේවැයි ඒ කෙසේ ධර්මතාවෙක්දැයි විචාලාහ. ඉක්බිති රජපුරුවන් කියන්නාහු කෙලෙඹි පුත්‍රය මේ බ්‍රාහ්මණ තෙම මට ශික්ෂා ඉගැන්වූ ආචාරීව සිටියේය. උභය ලෝකාත්ව සිද්ධකරන්නාවූ යම් කටයුත්තක් විචාරා ගන්නට සුදුසුය. තවද මාගේ සියලු කෘතියෙහි ව්‍යවෘත්තය, එසේ හෙයින් ගරු වූ ගුණ ඇති ආචාරීහට භොජනය දෙනු කැමති වීම් කීහ.

ඉක්බිති කෙලෙඹි පුත්‍රයෝ පුරෝහිතයන් කරා එළඹ ගොයුම් ගෝත්‍ර ඇති පූජිත වූ පුරෝහිතයෙහි රජපුරුවන් විසින් දෙන ලද රාජභොජනය තපස්වින්ට පිළිගන්වන්නට කාරණා කිම්දැයි විචාලාහ. එසඳ බ්‍රාහ්මණයානෝ කියන්නාහු මම ගිහිගෙයින් වැස පුත්‍රදාරාදීන් පෝෂ්‍ය කොට අපමණ සම්පත පිහිටා පසුදවකාමානුභව කෙරෙමි, එහෙයින් මට භොජන ප්‍රතිලාභ අරුම එම්බල කෙලෙඹි පුත්‍රයාණෙහි මහත්වූ වල වසන්නාවූ බොහෝ කලක් තපනිශ්‍රිත වූ ඉන්ද්‍රියන් මැඩ භාවිතකරන ලද සුවසන්තාන උතුම් වූ තපස්විහට භෝජනය ලැබීම ආයාසයේ දැක පිළිගන්වාපීම් කීහ. ඉක්බිති කෙලෙඹි පුත්‍ර තෙම තපස්වින් කරා එළඹ දුර්වල නහරවැල් ඉපිළිගිය සිරුරු ඇතිව වැඩි ගියා වූ කක්ෂ ලෝමයන් හා නිය ඇති මැලි වූ දත් ඇති රජස්ධුලිවගුල ඉසකේ ඇති තපස්වීනි හුදකලාව වසන්නාවූ තොපි ජීවිතයෙහි ශාංකාවක් නැති ජීවිත නිරපේක්ෂ වූ තොපට කවර ගුණයක් හේතු කොට ගෙන මේ හික්ෂුන් වහන්සේට පිළිගැන්වූදැයි විචාලාහ.

ඉක්බිති තපස්වී කියන්නාහු එම්බල කෙලෙඹි පුත්‍රය, කටුඅල මෙනල තල් කලන් කඳු ගෙඩිය අල ආදී වූ අල මුල් කැණ ගෙන තවද ගොඩ හමු දියසිටි තැන ඇති වූ කුඩා ගැරවුරු එල එයින් බිමට ගලපා හැර ගෙන කුළු වලින් පොලා හැරගෙන පැහැස ගෙන පිසගෙන තවද ව්‍යංජන සඳහා කරපලා ආදීවූ ශාඛාජාතිද නෙළුම්මලද නිමේද සිංහ ව්‍යාසු ආදීන් කාහල මස් කැබලිද කකාරාගෙන ජීවිකා ප්‍රවෘත්තිය පිණිස සුවපිල් රෝධිව ජීවත් වෙමි. එසේ විස හැර හැක්කාවූ මම සහසථ පාවනයක් නැත්තා වූ රාග ද්වේශ මෝහා දී සකල ක්ලේෂ විධිවංශනය කළ පසේ බුදු වහන්සේට මා ලද්දා වූ භොජනය දිපියනු කැමති වීම් කීහ. ඉක්බිති කෙලෙඹි පුත්‍රයා පසේ බුදුන් කරා එළඹ මනා වූ ආචාර වෘත වූ නිශ්ශබ්දව හිඳිනාසුළුවූ පසේ බුදුන් විචාරම්යි, සෘෂිත් විසින් දෙනලද රසමසවුලෙන් යුක්තවූ සිනිඳු වූ ආභාරය පිළිගෙන කිසිකෙනෙකුනුත් මන්ත්‍රණය නොකොට නොබැණ ඉද වැළඳුයේය. ඒ කවර ධර්මතාවෙක්දැයි විචාලාහ.

ඉක්බිති පසේ බුදුහු වදාරන සෙක් කෙලෙඹි පුත්‍ර තපස්විද දකුණතින් පැන් ගෙන වමතින් භොජනය ගෙන දක්ෂිණෝදකය පිළිගැන්වූහ. මෙතැන් පටන්ගෙන අවසාන දක්වා ගුණෙන් උතුම් කෙණෙකුන්ට මේ භොජනය ප්‍රම්ප්‍රාවෙන් පැමිණ ආයේය. එසේ හෙයින් මමද මට මෙතැන් හි ගුණයෙන් වැඩි කෙනෙකුන් නැති හෙයින්ද නැවත දායක ව සිටි තොපනට හැම නිමන්ත්‍රණය කිරීමය, ප්‍රත්‍යානික පටිපදාවක ඇතුළත්ව පිණිස ප්‍රති පිණිසයට ඇතුලත් වන හෙයින් එක් විසි අන්වේශණයට ඇතුලත් නොවූ හෙයින් නොබැණ ඉද වැලඳුමහයි වදාළහ.

එපවත් අසා කෙලෙඹි පුත්‍ර තෙම මහත් වූ සොම්නසට පැමිණ මීට පූර්වභාගයෙහි යම් තැනකට දුන් දානය මහා එල මහානිසංස වන්නේයයි නොදන්නේ, සබඳ රජපුරුවෝ රාජ්‍ය ලෝභය ඇත්තාහ, බ්‍රාහ්මණයෝ කෘත්‍යාකෘත්‍යයෙහි ව්‍යාවෘත්තයහ, සෘෂිවරහු පලා එලයෙහි ලෝභයහ, මේ බුදුහු කිසිදෙයකත් අලෝභයහයි සියලු හවයෙන් මිඳි නිවන් පසක් කළහ. සතුටුව උදම් ඇණිය.

පසේ බුදුහු ඕහට ධර්මදේශණා කොට ස්වකීය ස්ථානයට වැඩපිය. තපස්වින් එසේම හිමාල වනයට වැඩියාහ. රජපුරුවෝ කීප දවසක් ඒ කෙලෙඹි පුත්‍රයාණන් ස්වමීපයෙහි වැස බරණැස්නුවරටම ගොස් දැහැමින් රාජ්‍ය කලේය. යනාදීන් බුදුහු මේ ජාතක දේශනාව ගෙනහැර දක්වා මහණෙහි, දැන් මතු නොවෙයි පෙරත් ශික්ෂාව නිසි තැනට පැමිණේ වෙදැයි පූර්වාපරසන්ධි ගලපා මහණෙහි එකල කෙලෙඹි පුත්‍රයාණන් ධර්මයට සත්කාර කළ කෙලෙඹි පුත්‍රයාය, එකල රජපුරුවෝ නම් ආනන්ද ස්ථවිරයෝය, පුරෝහිතයා නම් සාරිපුත්ත ස්ථවිරයෝය, එකල්හි අභිඤ්ඤාහි තපස්විහු නම් දැන් ලොච්චුරා බුදුහු මම්ම වේ දැයි තමන් වහන්සේ දක්වා වදාළසේක.